

AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SIFAT MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI (MAKTAB O'QUV JARAYONI MISOLIDA)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10897283>

Dushabayev Abdulla Musaevich

Jizzax politexnika instituti Xorijiy tillar kafedrası

Annotatsiya

Ushbu maqolada Hozirgi davrda olimlar innovatsion ta'lim texnologiyalari tarkibini samarali usul va vositalar asosida tizimlashtirib, ularning tub mohiyatini ochib berishga erishayotganliklari, . Pedagogik texnologiya va pedagog mahoratiga oid bilim, tajriba va interaktiv metodlar o'quvchilarni bilimli, yetuk malakaga ega bo'lishlarini taminlashi, ta'lim jarayoniga pedagogik va axborot texnologiyalarni joriy etishda xorijiy mamlakatlarning tegishli tashkilotlari yaqindan yordam ko'rsatayotganligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar

innovatsiya, ta'lim, texnologiya, jarayon, pedagog, ta'minlash, bilim, tajriba, mohiyat.

Annotation

In this article, it is stated that in the current period, scientists have managed to systematize the composition of innovative educational technologies based on effective methods and tools and reveal their essence. It is said that the knowledge, experience, and interactive methods of pedagogical technology and pedagogic skills ensure that students acquire knowledge and advanced skills, and that relevant organizations of foreign countries provide close support in the introduction of pedagogical and information technologies to the educational process.

Key words

innovation, education, technology, process, pedagogue, provision, knowledge, experience, essence.

Аннотация

В данной статье констатируется, что в современный период ученым удалось систематизировать состав инновационных образовательных технологий, основанных на эффективных методах и инструментах, и раскрыть их сущность. Отмечается, что знания, опыт и интерактивные методы педагогической технологии и педагогические навыки обеспечивают приобретение студентами знаний и передовых навыков, а соответствующие организации зарубежных стран

оказывают непосредственную поддержку во внедрении педагогических и информационных технологий в учебный процесс.

Ключевые слова

инновация, образование, технология, процесс, педагог, обеспечение, знания, опыт, сущность.

Mustaqillik yillarining dastlabki kunlaridan boshlab mamlakatimizda axborotlashgan jamiyat qurish borasida keng islohatlar olib borilayotgan davrda yoshlarning axborot madaniyatini shakllantirish ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biridir. O'quvchi va talabalarning axborot madaniyatini shakllantirish ta'lim muassasalarida va keying bosqichda Oliy ta'lim muassasalarida "Informatika va axborot texnologiyalari" fanini o'qitish davrida amalga oshiriladi. Shuning uchun, ta'lim muassasalarida "Informatika va axborot texnologiyalari" fanini zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari asosida o'qitish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan, birinchidan umum ta'lim fanlardan biri bo'lib hisoblansa, ikkinchidan fan doirasida olingan bilim, malaka va ko'nikmalarni o'quvchilar bo'lg'usi kasbiy faoliyatlarida qo'llay olishlari kerak. Shuning uchun, ta'lim tizimidagi har qanday umum ta'lim fanning xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, "Informatika va axborot texnologiyalari" fanidan ham o'qitishning samaradorligini oshirish uchun kelgusida biz kasbiy faoliyatimizda o'quv maqsadlarimizni aniq va ravshan qo'yishimiz, o'qitishdan kuzatiladigan natijani belgilashimiz va o'quv jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etishimiz lozim.

Axborot texnologiyasi axborot tizimlari bilan mukammal bog'langan bo'lib, ular uchun axborot texnologiyasi asosiy muhit hisoblanadi. Bir qaraganda axborot texnologiyasi va tizimi tushunchasi bir-biriga o'xshash ko'rinadi, aslida esa bunday emas. Axborot texnologiyasi kompyuterda saqlanayotgan ma'lumotlar ustidan tartiblashgan qoidalar asosida amal harakat va bosqichlarni bajarish jarayonidir. Axborot texnologiyasining asosiy maqsadi birlamchi axborotni maqsadga yo'naltirilgan harakat natijasida qayta ishlash yo'li bilan foydalanuvchiga kerakli axborotni berishdir. Axborot tizimi kompyuterlar, kompyuterlar tarmog'i, dasturiy mahsulotlar, ma'lumotlar bazasi, insonlar, turli texnik va dasturiy aloqa vositalari hamda boshqa qurilmalardan tashkil topgan muhitlar. Axborot tizimining asosiy maqsadi – axborotni saqlash va uzatishdan iboratdir. Axborot tizimi axborotni qayta ishlash inson – kompyuter tizimidir.

Hozirgi davrda olimlar innovatsion ta'lim texnologiyalari tarkibini samarali usul va vositalar asosida tizimlashtirib, ularning tub mohiyatini ochib berishga

erishmoqdalar. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning jadal rivojlanishi axborot-ta'lim muhitini shakillantirishga va innovatsion darslarni tashkil etishga keng imkoniyatlarni ochib bermoqda.

Bugungi kunda talim jarayonida innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan-kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha ananaviy ta'limda o'quvchirni faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsni rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi hamda shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi asosiy figuraga aylanadi. Pedagogik texnologiya va pedagog mahoratiga oid bilim, tajriba va interaktiv metodlar o'quvchilarni bilimli, yetuk malakaga ega bo'lishlarini taminlaydi.

Respublikamizning taniqli olimlari mintaqamizning ijtimoiy-pedagogik sharoitiga moslashgan, ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyalami yaratish va ularni ta'lim-tarbiya amaliyotida qo'llashga intilmoqda. zamonaviy pedagogik texnologiya yuqorida keltirilgan shartlarning barcha talablariga javob beradigan ta'limiy tadbir hisoblanadi. Bugungi kunda "Ta'lim to'g'risidagi qonun" talablaridan biri ta'lim jarayonida yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash, tayyorgarlikning modul tizimidan foydalangan holda ta'lim oluvchilarni o'qitishni jadallashtirish sanaladi. Respublikamizda ta'lim jarayonida pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llashga doir keng ko'lamda ish olib borilmoqda. Hozirgi davrda olimlar innovatsion ta'lim texnologiyalari tarkibini samarali usul va vositalar asosida tizimlashtirib, ularning tub mohiyatini ochib berishga erishmoqdalar. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning jadal rivojlanishi axborot-ta'lim muhitini shakillantirishga va innovatsion darslarni tashkil etishga keng imkoniyatlarni ochib bermoqda.

Bugungi kunda talim jarayonida innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan-kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha ananaviy ta'limda o'quvchirni faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga o'rgatadi. O'qituvchi bu jarayonda shaxsni rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi hamda

shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchilik funksiyasini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi asosiy figuraga aylanadi. Pedagogik texnologiya va pedagog mahoratiga oid bilim, tajriba va interaktiv metodlar o'quvchilarni bilimli, yetuk malakaga ega bo'lishlarini taminlaydi.

Respublikamizning taniqli olimlari mintaqamizning ijtimoiy-pedagogik sharoitiga moslashgan, ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyalami yaratish va ularni ta'lim-tarbiya amaliyotida qo'llashga intilmoqda. zamonaviy pedagogik texnologiya yuqorida keltirilgan shartlarning barcha talablariga javob beradigan ta'limiy tadbir hisoblanadi. Bugungi kunda "Ta'lim to'g'risidagi qonun" talablaridan biri ta'lim jarayonida yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash, tayyorgarlikning modul tizimidan foydalangan holda ta'lim oluvchilarni o'qitishni jadallashtirish sanaladi. Respublikamizda ta'lim jarayonida pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llashga doir keng ko'lamda ish olib borilmoqda.

O'quv jarayonida axborot texnologiyalari asosida masofadan o'qitish tizimini tashkil etishni an'anaviy o'qitish tizimi bilan uyg'unlashgan holda samarali amalga oshirilishi quyidagi bir nechta omillarga bog'liq bo'ladi:

- ta'lim muassasalarida zamonaviy axborot va kompyuter texnologiyalari bazasining mavjudligi va yetarliligi;
- Internet tarmog'ida ishlashning uzluksizligi;
- masofadan bilim olayotgan o'quvchilarning bilim olish ishtiyoqi, qiziqishi va o'zlashtirish darajasining yuqoriligi;
- elektron o'quv nashrlar;
- kompyuter o'qitish tizimlari;
- audio-vidio o'quv materiallari;

Ta'lim jarayonida, dars mashg'ulotlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning ishlatilishi o'qishga bo'lgan talabalarning qiziquvchanligini, mustaqil ishlarning samaradorligini oshiradi. Kompyuter axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan birgalikda ta'lim sohasida, talabalarning o'qish va ta'lim olishiga yangi imkoniyatlarni taqdim etadi. Shuning uchun jadal rivojlantirish va takomillashtirish jarayonida axborot kommunikatsion texnologiyalarining samaradorligi muhimdir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim sifatini oshirishdagi o'rnini inobatga olgan holda, ta'limda internet texnologiyalari moduli, zamonaviy internet texnologiyalari doirasida tinglovchilarda kerakli nazariy, amaliy va malakaviy ko'nikmalarga ega bo'lish, kasbiy mahoratlarini mehnat faoliyati davrida oshirish imkonini beradi va bilimlarni sohaning ishlab chiqarish korxonalarida, amaliyotda qo'llashga yo'naltirilgan, ko'nikmalar va bilim berishga

asos bo'lib, ishlab chiqarish, ilmiy-tadqiqot va loyixalash ishlarini yuqori saviyada bajarilishini ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR RO`YHATI:

1. Toyirova D. S. KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O`QUVCHILARDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH KO`NIKALARINI TARBIYALASHNING MAZMUNI //SCHOLAR. – 2024. – T. 2. – №. 5. – C. 106-114.

2. Babaraximova D. Talim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari //O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali. – 2023. – T. 2. – №. 18. – C. 956-962.

3. Murodqulovna N. G. Ta'limda raqamli texnologiyalarning roli //Journal of Universal Science Research. – 2023. – T. 1. – №. 9. – C. 165-173.